

وحیدعظیم‌نیا

دبیر گروه اقتصاد

وابستگی به واردات بنزین و اختلاف فزاینده بین تولید و هزینه در بودجه به عنوان یک موضوع حیاتی در سیاست اقتصادی ظاهر شده است. این نه تنها امنیت انرژی کشور را تهدید می کند، بلکه فشار مالی قابل توجهی بر بودجه وارد می کند. لایحه بودجه ۱۴۰۳ حاکی از کسری بیش از ۲۰۰ هزار میلیارد تومانی در بخش یارانه انرژی است که نیاز به اقدامات فوری و قاطع برای رفع این ناترازی دارد. عامل اصلی این ناترازی انرژی مصرف بنزین است. در صفحه پیش‌بر به بررسی این موضوع پرداخته‌ایم که چرا مسئله ناترازی بنزین مهم است و باید سریعاً اقدامی فوری برای حل آن انجام بپذیرد؟

فراسو

راهکارهای حل ناترازی بنزین

ایران در حال حاضر با بحران مهم ناترازی بنزین مواجه است که منجر به واردات بالای بنزین و متعاقب آن تخلیه منابع ارزی شده است. به منظور کاهش این موضوع، خودروسازان ایرانی این فرصت را دارند تا خودروهای دوگانه‌سوز تولید کنند که هم با بنزین و هم با گاز طبیعی فشرده (CNG) کار کنند. با انتقال به CNG به عنوان سوخت جایگزین، ایران می‌تواند به طور مؤثری ناترازی بنزین و واردات خود را کاهش دهد و به طور بالقوه از طریق صادرات بنزین در آمد ایجاد کند.

۱۱۱۱

انکای شدید ایران به واردات بنزین منجر به تخلیه قابل توجهی از منابع ارزی کشور شده است. هزینه واردات بنزین سالانه بین ۵ تا ۳ میلیارد دلار برآورد شده است. این وابستگی به بنزین وارداتی نیاز مبرم به راه‌حل‌های مناسب برای رسیدگی به بحران ناترازی بنزین را برجسته می‌کند.

لزوم اصلاح صنعت خودرو و حرکت به سمت تولید خودروهای دوگانه‌سوز

خودروهای دوگانه‌سوز که قادر به استفاده از بنزین و CNG هستند که راه‌حل امیدوارکننده‌ای برای ناترازی بنزین در ایران ارائه می‌دهند. خودروسازان ایرانی می‌توانند با ترویج استفاده از CNG در بخش حمل‌ونقل انکای کشور به واردات بنزین را به میزان قابل توجهی کاهش دهند. CNG جایگزینی تمیزتر و مقرون به صرفه‌تر برای بنزین است که با پایداری زیست محیطی و ثبات اقتصادی کمک می‌کند.

استفاده از زیرساخت CNG موجود

ایران در حال حاضر دارای زیرساخت قوی برای استفاده از CNG به عنوان منبع سوخت با ظرفیت ۲۵ میلیون متر مکعب است که این زیرساخت می‌تواند به طور مؤثر برای حمایت از پذیرش گسترده خودروهای دوگانه‌سوز مورد استفاده قرار گیرد. ایران با یکپارچه‌سازی جایگاه‌های سوخت‌رسانی CNG، ترویج استفاده از خودروهای منجمز به سوخت CNG می‌تواند از این ظرفیت موجود استفاده کرده و مصرف بنزین را کاهش دهد.

مزایای خودروهای دوگانه‌سوز

استفاده از خودروهای دوگانه‌سوز منجر به کاهش قابل توجه واردات بنزین و در نتیجه کاهش فشار بر منابع ارزی ایران خواهد شد. با استفاده از CNG به عنوان سوخت اولیه، تقاضای بنزین وارداتی کاهش می‌یابد و این امکان را به کشور می‌دهد تا منابع مالی خود را به سمت سایر طرح‌های توسعه هدایت کند. وسایل نقلیه دوگانه‌سوز مزایای زیست محیطی را با کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای ارائه می‌دهند. احتراق CNG در مقایسه با بنزین سطوح کمتری از دی‌اکسید کربن، اکسیدهای نیتروژن و ذرات معلق تولید می‌کند. این انتقال به گزینه‌های سوخت پاک‌تر موجب بهبود کیفیت هوا نیز خواهد شد.

دولت سیزدهم و وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز باید چارچوب سیاست حمایتی را برای ایجاد انگیزه در تولید و خرید خودروهای دوگانه‌سوز فراهم کند. این می‌تواند شامل مشوقه مالیاتی، یارانه‌ها و مقراتی باشد که استفاده از CNG را ترویج کرده و رشد بازار خودروهای دوگانه سوز را تسهیل می‌کند.

تولید خودروهای دوگانه‌سوز از سوی خودروسازان ایرانی راه‌حل مناسبی برای بحران ناترازی بنزین در ایران ارائه می‌دهد. با استفاده از زیرساخت‌های موجود CNG، انتقال به خودروهای دارای سوخت CNG می‌تواند وابستگی به واردات بنزین را به میزان قابل توجهی کاهش دهد، منابع ارزی را حفظ و به طور بالقوه از طریق صادرات بنزین در آمد ایجاد کند. با استقبال از تولید خودروهای دوگانه‌سوز ایران می‌تواند گام مهمی در جهت دستیابی به استقلال انرژی، کاهش اثرات زیست‌محیطی و تقویت رشد اقتصادی در صنعت خودرو بردارد.

اقتصادسنجی

سرویس اقتصادی ۰۶۰۸۵۲۳۰۶

«جوان» تبعات ناترازی بنزین و راهکارهای اصلاح آن را بررسی می کند

جاده حل ناترازی بنزین هموار شد

با مصرف سوخت بالاتر از استانداردهای جهانی و... اشاره کرد.»

وی در خصوص افزایش مصرف بنزین و عوامل مؤثر بر آن بیان کرد: «با فرض ادامه روند رشد مصرف بنزین نسبت

به سال‌های گذشته، میزان مصرف بنزین در سال ۱۴۰۳ به حدود ۱۲۸ میلیون لیتر در روز خواهد رسید که در این صورت، کشور با ناترازی حدود ۱۰ میلیون لیتری بنزین مواجه خواهد شد، بنابراین یکی از راهکارها برای جبران این ناترازی، واردات مقطعی بنزین به بهره‌براری رسیدن طرح‌های مختلف ارتقای پالایشگاه‌های نفت‌خام و اتمام عملیات ساخت طرح‌های پالایشگاهی است، اما باید به این نکته هم توجه کرد که واردات حدود ۱۰ میلیون لیتری بنزین هزینه بیش از ۲ میلیارد دلاری را برای کشور به همراه خواهد داشت.»

نوری کرم تصریح کرد: «این در حالی است که می‌توان از ارتقای پالایشگاه‌های موجود یک راهکار مهم محسوب شده و راه‌های دیگری از فناوری‌های جدید موتور احتراقی در فرآورده‌های نفتی از جمله، گازوئیل، گاز ماز و... را تولید کرد تا افزون بر آن بر جلوگیری از خروج ارز با توجه به شرایط فعلی اقتصادی کشور، امکان آرزوری هم برای کشور ایجاد کرد.»

وی گفت: به‌منظور رفع ناترازی بنزین و حل این مسئله باید برای تمامی عوامل مورد بحث چاره‌اندیشید و با رفع یکی از مسئله‌های مورد اشاره، ناترازی بنزین برای مدتی کاهش می‌یابد و سپس مجدداً ناترازی به‌وجود خواهد آمد. به عبارت بهتر انجام یک راهکار تنها زمان ناترازی بنزین را به تعویق می‌اندازد. به‌عنوان مثال در صنعت خودرو می‌توان از روش‌هایی همچون استفاده از مواد سبک‌تر و طراحی مناسب ایرودینامیکی بدنه

سعیدنوری کرم

کارشناس انرژی

برای رفع ناترازی بنزین باید همزمان هم از راهکارهای در سمت تولید یعنی احداث پالایشگاه‌های مقیاس کوچک و هم از راهکارهای در سمت مصرف یعنی اصلاح‌الگوی مصرف و تولید خودروهای با مصرف سوخت کمتر کمک گرفت. در کنار این راهکارها توسعه حمل‌ونقل عمومی، اسقاط خودروهای فرسوده، بهینه‌سازی موتور خودروهای فعلی و تنوع بخشی سبند را هم باید اضافه کرد و تنوع بخشی سبند را هم باید اضافه کرد و

ظرفیت پالایشی و کمک به تولید بنزین و گازوئیل کشور به علت نیاز به حجم سرمایه‌گذاری پایین و مدت زمان احداث یک تادو سال یک گزینه مناسب و اقدام فوری محسوب می‌شود.»

این کارشناس افزود: «عوامل مختلفی در افزایش مصرف بنزین و تشدید این ناترازی دخالت دارند که می‌توان به الگوی مصرف نادرست، عدم توسعه ناوگان حمل‌ونقل عمومی، افزایش خودروهای فرسوده در سطح کشور، تولید خودروهای با مصرف سوخت بالاتر از استانداردهای جهانی و... اشاره کرد.»

گفت: «به‌منظور کاهش ناترازی بنزین و حل این مسئله باید برای تمامی عوامل مورد بحث چاره‌اندیشید و با رفع یکی از مسئله‌های مورد اشاره، ناترازی بنزین برای مدتی کاهش می‌یابد و سپس مجدداً ناترازی به‌وجود خواهد آمد. به عبارت بهتر انجام یک راهکار تنها زمان ناترازی بنزین را به تعویق می‌اندازد. به‌عنوان مثال در صنعت خودرو می‌توان از روش‌هایی همچون استفاده از مواد سبک‌تر و طراحی مناسب ایرودینامیکی بدنه

ظرفیت پالایشی و کمک به تولید بنزین و گازوئیل کشور به علت نیاز به حجم سرمایه‌گذاری پایین و مدت زمان احداث یک تادو سال یک گزینه مناسب و اقدام فوری محسوب می‌شود.»

این کارشناس در ادامه افزود: «یکی از راهکارهای فعلی استفاده از ظرفیت CNG کشور به‌منظور متنوع کردن سید سوخت و کاهش بار مصرف بنزین است، اما با توجه به مسائلی از جمله افزایش قیمت قطعات جایگاه‌های CNG، وجود ناترازی گاز در کشور و عدم استقبال عموم از این سوخت به سبب کاهش توان خودرو، توسعه CNG در کشور معقول مانده است.»

وی در پایان بیان کرد: «در کنار اصلاح صنعت خودرو از طریق اصلاح کیفیت مصرف موتور و تنوع بخشی سید سوخت و توسعه CNG، راهکار واردات خودروهای برقی و هیبریدی هم مطرح است، اما توسعه خودروهای داخلی و خارجی نیز باید در اولویت قرار گیرد. با جدیت و با هدف تولید باتری‌های لیتیومی در کشور مواجه است. بنابراین لازم است قبل از واردات خودروهای برقی به کشور امکان‌سنجی‌های فنی و اقتصادی با دقت بیش‌تری انجام شود تا بتوان از اتلاف منابع ارزی کشور هم جلوگیری کرد.»

وی در پایان بیان کرد: «در کنار اصلاح صنعت خودرو از طریق اصلاح کیفیت مصرف موتور و تنوع بخشی سید سوخت و توسعه CNG، راهکار واردات خودروهای برقی و هیبریدی هم مطرح است، اما توسعه خودروهای داخلی و خارجی نیز باید در اولویت قرار گیرد. با جدیت و با هدف تولید باتری‌های لیتیومی در کشور مواجه است. بنابراین لازم است قبل از واردات خودروهای برقی به کشور امکان‌سنجی‌های فنی و اقتصادی با دقت بیش‌تری انجام شود تا بتوان از اتلاف منابع ارزی کشور هم جلوگیری کرد.»

وی در پایان بیان کرد: «در کنار اصلاح صنعت خودرو از طریق اصلاح کیفیت مصرف موتور و تنوع بخشی سید سوخت و توسعه CNG، راهکار واردات خودروهای برقی و هیبریدی هم مطرح است، اما توسعه خودروهای داخلی و خارجی نیز باید در اولویت قرار گیرد. با جدیت و با هدف تولید باتری‌های لیتیومی در کشور مواجه است. بنابراین لازم است قبل از واردات خودروهای برقی به کشور امکان‌سنجی‌های فنی و اقتصادی با دقت بیش‌تری انجام شود تا بتوان از اتلاف منابع ارزی کشور هم جلوگیری کرد.»

وی در پایان بیان کرد: «در کنار اصلاح صنعت خودرو از طریق اصلاح کیفیت مصرف موتور و تنوع بخشی سید سوخت و توسعه CNG، راهکار واردات خودروهای برقی و هیبریدی هم مطرح است، اما توسعه خودروهای داخلی و خارجی نیز باید در اولویت قرار گیرد. با جدیت و با هدف تولید باتری‌های لیتیومی در کشور مواجه است. بنابراین لازم است قبل از واردات خودروهای برقی به کشور امکان‌سنجی‌های فنی و اقتصادی با دقت بیش‌تری انجام شود تا بتوان از اتلاف منابع ارزی کشور هم جلوگیری کرد.»

وی در پایان بیان کرد: «در کنار اصلاح صنعت خودرو از طریق اصلاح کیفیت مصرف موتور و تنوع بخشی سید سوخت و توسعه CNG، راهکار واردات خودروهای برقی و هیبریدی هم مطرح است، اما توسعه خودروهای داخلی و خارجی نیز باید در اولویت قرار گیرد. با جدیت و با هدف تولید باتری‌های لیتیومی در کشور مواجه است. بنابراین لازم است قبل از واردات خودروهای برقی به کشور امکان‌سنجی‌های فنی و اقتصادی با دقت بیش‌تری انجام شود تا بتوان از اتلاف منابع ارزی کشور هم جلوگیری کرد.»

باید به سمت اصلاح صنعت خودروسازی کشور حرکت کنیم. متأسفانه چهار پنج نسل از تکنولوژی روز دنیا در حوزه خودروسازی عقب هستیم و باید به نحوی این عقب‌ماندگی را جبران کنیم.»

وی ادامه داد: «هر اقدامی که ما را به سمت اصلاح موتورهای خودروهای ساخت داخل سوق دهد، به نحوی که میزان مصرف پایین بیاید و تا این اندازه بیشتر از استانداردهای جهانی بنزین مصرف نکنیم، به نفع کشور است که در این زمینه نیاز به سیاستگذاری‌های جدی و اساسی داریم.»

استاد بازنشسته اقتصاد دانشگاه تهران خاطرنشان کرد:

علی‌اکبر نیکوقیبال استاد بازنشسته اقتصاد دانشگاه تهران

طی سال جاری حدود ۰/۶ میلیارد دلار برای واردات بنزین به انحای مختلف از جمله تها‌تر هزینه کردیم. در لایحه بودجه ۱۴۰۳ پیش‌بینی شده است، حدود ۳ میلیارد دلار برای واردات بنزین نیاز داریم. این به معنای تحمیل کسری بودجه ۲۰۰ همتی به بودجه سال آتی است

«لازم است در راستای بهبود کیفیت خودروهای ساخت داخل اقدامات اساسی به اجرا بگذاریم. این موضوع از فوریت بالایی برخوردار است و اگر امروز این کار را شروع نمی‌کنیم، بهتر است که آن را به فردا بیندازیم.»

وی ادامه داد: «طی سال جاری حدود ۰/۶ میلیارد دلار برای واردات بنزین به‌انحای مختلف از جمله تها‌ت هزینه کردیم. در لایحه بودجه ۱۴۰۳ پیش‌بینی شده است حدود ۳ میلیارد دلار برای واردات بنزین نیاز داریم. این به معنای تحمیل کسری بودجه ۲۰۰ همتی به بودجه سال آتی است.»

نیکوقیبال گفت: «با توجه به مشکلاتی که در حوزه ناترازی بنزین با آن مواجه هستیم، به نحوی که عملاً به‌واردکننده بنزین تبدیل شده‌ایم و سال بعد باید بیش از ۳ میلیارد دلار در این زمینه هزینه کنیم، نیاز است تصمیمات جدی در رابطه با استفاده از خودروهای برقی و هیبریدی و خودروهای با مصرف بنزین به اجرا بگذاریم. در غیر این صورت هر روز بر گستره مشکلاتمان افزوده می‌شود.»

وی ادامه داد: «احتمالاً کسانی که در حوزه واردات خودرو فعالیت دارند و سوده‌های کلانی می‌برند، در مقابل آزاد شدن واردات می‌ایستند و اجازه نمی‌دهند این خودروها به وفور وارد کشور شوند، برآورد شرایط فعلی بازار انحصاری خوبی در این حوزه برای خودشان ایجاد کرده‌اند که تمامی این مشکلات نیاز به ساماندهی دارد.»

استاد بازنشسته اقتصاد دانشگاه تهران خاطرنشان کرد: «تجربه موفقی در کشورهای آسیای جنوب شرقی در زمینه به روز کردن تکنولوژی‌های تولید خودروها داریم. باید به جذب سرمایه‌گذاری‌های خصوصی داخلی و خارجی بپردازیم و با جدیت و با هدف تولید با کیفیت خودروها گام برداریم، همیشه نباید به دنبال اختراع باشیم باید تلاش کنیم که همه چیز را خودمان بسازیم. استفاده از تجربیات دیگر کشورهایی می‌تواند بسیار کمک‌کننده باشد.»

نیکوقیبال گفت: «چین که امروز به عنوان یکی از قطب‌های بزرگ تولید خودرو در جهان مطرح است تا چند دهه پیش به لحاظ تولید خودرو هیچ حرفی برای گفتن در دنیا نداشت. این پیشرفت‌ها بر اثر سیاستگذاری‌های صحیح و جدی به دست آمده است تا وقتی عزم خود را برای اصلاح صنعت خودروسازی کشور جزم نکنیم، مشکلات حل نخواهد شد.»

استفاده از خودروهای دوگانه‌سوز را از طریق مشوق‌ها و مقررات ترویج دهد که این می‌تواند شامل ارائه معافیت‌های مالیاتی یا یارانه برای خرید خودروهای دوگانه‌سوز و تعریض مخزن رایگان در صدر آنها باشد. عمر مفید و قابل استفاده مخازن خودروها ۱۵ سال است که حدود یک میلیون خودرو که بیش از ۱۵ سال پیش اقدام به تبدیل به دوگانه سوز و نصب این مخازن کرده بودند، امروز مخازنی فرسوده و نیاز به تعویض دارند که با طرح تعویض رایگان می‌تواند تشویق کارخانه کنند و حتی سوبسید نیز برای ارائه این خودروها داشته باشند و بخش بزرگی از حمل و نقل شهری در داخل کلانشهرها مانند تهران باید از طریق خودروهای دوگانه‌سوز تأمین شود.

گفت‌وگو

کارشناس انرژی معتقد است: با توجه به ظرفیت ۲۰ میلیون مترمکعبی استفاده از سوخت CNG در زیرساخت‌های موجود کشور باید خودروسازان اقدام به ساخت خودروهای دوگانه‌سوز تولید در کارخانه کنند و حتی سوبسید برای ارائه این خودروها را داشته باشند و بخش بزرگی از حمل‌ونقل شهری در داخل کلانشهرها مانند تهران باید از طریق خودروهای دوگانه‌سوز تأمین شود.

۱۱۱۱

فرشاد جامع، کارشناس انرژی در گفت‌وگو با «جوان» در رابطه با وابستگی شدید به بنزین در اقتصاد ایران و ناترازی بنزین گفت: اقتصاد ایران در حال حاضر به دلیل وابستگی شدید به بنزین در قصد سوخت خودروهای سواری با چالش مهمی مواجه است. عرضه بنزین ارزان و یارانه‌ای همراه با رواج خودروهای فرسوده و مصرف بالای بنزین به ناترازی بین مصرف و تولید بنزین منجر شده است. در نتیجه در سال جاری کشور مجبور به واردات حدود ۲ میلیون دلار بنزین شده است.

وی ادامه داد: برای رفع این مشکل دولت راهکارهای مختلفی از جمله ترویج گاز طبیعی فشرده (CNG) به عنوان سوخت جایگزین